

Ústav soudního inženýrství
Vysokého učení technického v Brně

Problematika DPH ve znalecké činnosti je stále aktuálnější. Dnem 1.5.2004 nabyl účinnosti nový zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Tento přinesl jednu drobnou úpravu v zákonu o oceňování majetku, ve kterém se zrušuje část devátá, týkající se ocenění osobní spotřeby plátce pro účely DPH; nyní je upraveno v zákonu o DPH, § 36, odst. 6.

Podle nového zákona o DPH je ovšem také od 1. 5. 2004 plátcem daně vlastně každý, kdo provádí ekonomickou činnost. Osvobozen je mj. ten, jehož příjmy (při podvojném účetnictví výnosy) za zdanitelná plnění za 12 po sobě jdoucích měsíců nepřekročí 1 milion Kč (počítá se od 1. 5. 2004 – viz dále § 111 odst. 7, registruje se po dosažení 1 mil. Kč). Předmětem zdanění nejsou příjmy ze závislé činnosti (pracovní právní vztahy) a příjmy, u nichž je uplatňována zvláštní sazba daně z příjmu (§ 36 odst. 2 písm. e) zákona o dani z příjmu – příspěvky autorů do novin, časopisů, rozhlasu nebo televize.

Zákon přináší změnu DIČ (§ 111 odst. 6) i řadu dalších změn. Jak je to se znalci (a tlumočníky) však zřejmě jasné není doposud, a zákon to na rozdíl od dalších činností vůbec neupravuje. Jak plyne z dalších citací, o znalcích a tlumočnících se zákon v části týkající se osob povinných k dani nezmiňuje (§ 5 odst. 2: „Ekonomickou činností ... se pro účely tohoto zákona rozumí činnost výrobců, obchodníků a osob poskytujících služby, včetně důlní činnosti a zemědělské výroby a činnosti vykonávané podle zvláštních právních předpisů, zejména nezávislé činnosti vědecké, literární, umělecké, vychovatelské nebo učitelů, jakož i nezávislé činnosti lékařů, právníků, inženýrů, architektů, dentistů a účetních znalců. ...“ – o soudních znalcích a tlumočnících se zde nehovoří), v závěru přitom pamatuje na notáře a advokáty i změnou zákonů o výkonu

jejich činnosti. O znalcích a tlumočnících přitom není zmínka ani v závěru, takže pro vyjasnění bude zřejmě bohužel třeba řady dalších kroků, včetně prosazení změny zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících a jeho prováděcí vyhlášky.

U znalecké činnosti je proto stále otázkou, zda se jedná o zdanitelné plnění. Pan ministr spravedlnosti JUDr. Karel Čermák při osobním jednání s autorem tohoto příspěvku již dne 19. 1. 2004 přislíbil v tomto směru sjednat nápravu; výsledek se do data uzávěrky ve vztahu ke znalcům nedostavil, problematice DPH u advokátů a notářů se ovšem ministerstvo věnovalo okamžitě (následně i parlament). Navíc v době dokončování tohoto příspěvku pan ministr Čermák, aniž by svůj slib splnil, ze své funkce abdikoval.

K problematice DPH ve vztahu ke znalcům uvádíme pro informace čtenářů některé zajímavé materiály:

- plné znění vyhlášky č. 110/2004 Sb., která upravuje zvýšení odměny o DPH u notářů a advokátů,
- ustanovení zákona o DPH, která upravují ve vztahu k DPH zákon o advokacii, notářský řád, občanský soudní řád (zde i pro patentové zástupce), soudní řád správní a trestní řád,
- vybraná ustanovení zákona o DPH, týkající se znalecké činnosti (poznáváme, že nejsou úplná – doporučujeme přečíst si zákon o DPH, je velmi poučný),
- dopis panu ministrovi spravedlnosti jako první reakci Ústavu soudního inženýrství Vysokého učení technického v Brně, Asociace znalců a odhadců ČR a EVU – Evropské společnosti pro výzkum a analýzu nehod – Národní skupiny v ČR,
- dopis Komory soudních tlumočnicků ČR panu ministrovi spravedlnosti.

Uvedenou problematiku budeme samozřejmě sledovat i nadále.

kteřou se mění vyhláška č. 484/2000 Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení a kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, ve znění vyhlášky č. 49/2001 Sb.

Ministerstvo spravedlnosti stanoví podle § 374a písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění zákona č. 263/1992 Sb., zákona č. 24/1993 Sb. a zákona č. 30/2000 Sb.:

Čl. I

Ve vyhlášce č. 484/2000 Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem

při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení a kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, ve znění vyhlášky č. 49/2001 Sb., se za § 19 vkládá nový § 19a, který včetně poznámek pod čarou č. 3) až 5) zní:

„§ 19a

(1) Zastupuje-li v řízení advokát nebo notář, který je ke dni rozhodnutí o povinnosti k náhradě nákladů řízení³⁾ plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna o částku odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je advokát nebo notář povinen z odměny určené podle této vyhlášky odvést podle zvláštního právního předpisu.⁴⁾

(2) Advokát nebo notář podle odstavce 1 je povinen předložit soudu osvědčení o registraci plátce daně z přidané hodnoty, vydané příslušným správcem daně.⁵⁾

³⁾ § 151 občanského soudního řádu.

⁴⁾ Zákon č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁾ § 33 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.“

Ministr:
JUDr. Čermák v.r.

Čl. II

Přechodné ustanovení

Při určení výše paušální odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem v jednotlivém stupni občanského soudního řízení nebo soudního řízení správního, které nebylo v tomto stupni ukončeno ke dni nabytí účinnosti této vyhlášky, se postupuje podle dosavadní právní úpravy.

Čl. III

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem jejího vyhlášení.
(Pozn.: tedy 10. 3. 2004, kdy byla částka 34/2004 Sbírkou zákonů rozeslána)

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

Ustanovení týkající se DPH u notářů a advokátů

ČÁST DVACÁTÁ

Změna zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů

Čl. XX

Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění ... se mění takto:

1. § 106 včetně poznámky pod čarou č. 5b) zní:

“§ 106

Za činnost notáře náleží notáři odměna, náhrada za promeškaný čas a náhrada hotových výdajů, a je-li notář plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „daň“), rovněž částka odpovídající této dani, kterou je notář povinen z odměny a z náhrad odvést podle zvláštního právního předpisu.^{5b)}

^{5b)} Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

2. V § 108 se za slova „Odměnu notáře“ vkládají slova „, náhradu za promeškaný čas, náhradu hotových výdajů, a je-li notář plátcem daně, rovněž částku odpovídající této dani, kterou je notář povinen z odměny a z náhrad odvést podle zvláštního právního předpisu.^{5b)}

^{5b)} Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

ČÁST DVACÁTÁ PRVNÍ

Změna zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

Čl. XXI

V zákoně č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění ... se za § 23 vkládá nový § 23a, který včetně poznámky pod čarou č. 10a) zní:

„§ 23a

Je-li advokát plátcem daně z přidané hodnoty, náleží advokátovi k odměně a k náhradám podle § 22 nebo 23 rovněž částka odpovídající této dani, kterou stát je advokát povinen z odměny a z náhrad odvést podle zvláštního právního předpisu.^{10a)}

^{10a)} Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

ČÁST DVACÁTÁ DRUHÁ

Změna zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Čl. XXII

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění ... se mění takto:

1. V § 137 se doplňuje odstavec 3. který včetně poznámky pod čarou č. 57a) zní:

„(3) V případech uvedených v odstavci 2 patří k nákladům řízení rovněž částka odpovídající dani z přidané hodnoty (dále jen „daň“), kterou je advokát, notář nebo patentový zástupce povinen z odměny za zastupování a z náhrad odvést podle zvláštního předpisu.^{57a)}“

^{57a)} Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

2. V § 140 odstavec 2 zní:

„(2) Byl-li ustanoven účastníku zástupcem advokát, platí jeho hotové výdaje a odměnu za zastupování stát; tento nárok advokáta, je-li plátcem daně, se zvyšuje o částku odpovídající této dani, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zvláštního právního předpisu.^{57a)} V odůvodněných případech stát poskytne advokátovi přiměřenou zálohu.“

3. V § 140 odstavec 3 zní:

„(3) V řízení o dědictví platí odměnu notáře a jeho hotové výdaje dědic, který nabytí dědictví, jež není předloženo; je-li notář plátcem daně, platí v tomto případě dědic rovněž částku odpovídající této dani, kterou je notář povinen odvést podle zvláštního právního předpisu.^{57a)} Je-li dědiců několik, platí tyto náklady podle vzájemného poměru čisté hodnoty jejich dědických podílů. V ostatních případech platí tyto náklady stát.“

4. V § 151a se za slovo „výdaje“ vkládají slova

„a je-li plátcem daně, rovněž částku odpovídající této dani, kterou je notář povinen odvést podle zvláštního právního předpisu.“^{57a)}

ČÁST DVACÁTÁ TŘETÍ

Změna zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní,
ve znění pozdějších předpisů

Čl. XXIII

Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění ... se mění takto:

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

Vybraná ustanovení

§ 2 – Předmět daně

(1) Předmětem daně je

- 1) dodání zboží nebo převod nemovitosti anebo přechod nemovitostí v dražbě (dále jen „převod nemovitosti“) za úplaty osobou povinnou k dani, s místem plnění v tuzemsku,
- 2) poskytnutí služby za úplaty osobou povinnou k dani, s místem plnění v tuzemsku, ...

(3) Plnění, která jsou předmětem daně, jsou zdanitelnými plněními, pokud nejsou osvobozena od daně.

§ 5 – Osoby povinné k dani

(1) Osoba povinná k dani je fyzická nebo právnická osoba, která samostatně uskutečňuje ekonomické činnosti. Osobou povinnou k dani je i právnická osoba, která nebyla založena nebo zřízena za účelem podnikání, pokud uskutečňuje ekonomické činnosti.

(2) Ekonomickou činností uvedenou v odstavci 1 se pro účely tohoto zákona rozumí činnost výrobců, obchodníků a osob

1. V § 35 odst. 7 se za větu první vkládá věta, která včetně poznámky pod čarou č. 6a) zní: „Byla-li navrhovateli ustanovena zástupcem některá z osob uvedených v odstavci 2, která je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „daň“), zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zvláštního právního předpisu.“^{6a)}

^{6a)} Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

2. V § 57 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavcem 2, který zní:

„(2) Je-li zástupcem účastníka advokát, který je plátcem daně, patří k nákladům řízení rovněž částka odpovídající této dani, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování a z náhrad odvést podle zvláštního právního předpisu.“^{6a)}

ČÁST DVACÁTÁ ČTVRTÁ

Změna zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním
(trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

Čl. XXIV

V § 151 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění ... se na konci věty tečka nahrazuje středníkem a doplňují se slova, která včetně poznámky pod čarou č. 3) znějí: „tento nárok obhájce, je-li plátcem daně z přidané hodnoty, se zvyšuje o částku odpovídající této dani, kterou je obhájce povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zvláštního právního předpisu.“³⁾

³⁾ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

§ 6 – Osoby osvobozené od uplatňování daně

(1) Osoba povinná k daní, která má sídlo, místo podnikání nebo provozovnu v tuzemsku, je osvobozena od uplatňování daně, pokud její obrat nepřesáhne za nejbližších 12 předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců částku 1 000 000 Kč, pokud tento zákon nestanoví jinak (§ 94).

(2) Obratem se pro účely tohoto zákona rozumí výnosy za uskutečněná plnění s výjimkou plnění, která jsou osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně, u osob, které mají povinnost vést účetnictví nebo účetnictví vedou dobrovolně, nebo příjmy za uskutečněná plnění, s výjimkou plnění, která jsou osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně, u ostatních osob. Do obratu se také zahrnují výnosy nebo příjmy z převodu a nájmu pozemků, staveb, bytů a nebytových prostor, které jsou osvobozeny od daně bez nároku na odpočet daně podle § 56, které nejsou příležitostnou činností osoby povinné k daní, a výnosy nebo příjmy z finančních činností a pojišťovacích činností které jsou osvobozeny od daně bez nároku na odpočet daně podle § 54 a 55, které nejsou příležitostnou nebo doplňkovou činností osoby povinné k daní. Do obratu se nezahrnují výnosy nebo příjmy z prodeje dlouhodobého hmotného a dlouhodobého nehmotného majetku. ...

§ 21 – Uskutečnění zdanitelného plnění a povinnost přiznat daň při dodání zboží, poskytnutí služby a převodu nemovitostí

(1) Daň na výstupu je plátce povinen přiznat ke dni uskutečnění zdanitelného plnění nebo ke dni přijetí platby, a to k tomu dni, který nastane dříve. Plátce daň uvádí v daňovém přiznání za zdaňovací období, ve kterém mu vznikla povinnost přiznat daň. ...

(3) Při převodu nemovitosti se zdanitelné plnění považuje za uskutečněné

- a) dnem doručení listiny, ve které je uvedeno datum právních účinků vkladu do katastru nemovitostí, včetně prodeje nemovitosti ve veřejné dražbě podle zvláštního právního předpisu, ¹⁶⁾ nebo
- b) dnem zápisu změny vlastnického práva, ¹⁷⁾ pokud nedochází k zápisu změny vlastnického práva vkladem.

(4) Při poskytnutí služby se zdanitelné plnění považuje za uskutečněné

- a) dnem jejího poskytnutí nebo dnem vystavení daňového dokladu s výjimkou splátkového nebo platebního kalendáře, a to tím dnem, který nastane dříve, nebo
- b) dnem uvedeným ve smlouvě, ke kterému dochází k převodu práva nebo k poskytnutí práva k využití; pokud je sjednán způsob stanovení ceny a k uvedenému dni není známa její výše, zdanitelné plnění se považuje za uskutečněné ke dni přijetí platby.

§ 26 – Vystavování daňových dokladů

(1) Plátce, který uskutečňuje zdanitelné plnění nebo plnění osvobozené od daně s nárokem na odpočet daně, je povinen na vyžádání za každé zdanitelné plnění nebo plnění osvobozené od daně s nárokem na odpočet daně pro osobu povinnou k daní nebo právnickou osobu, která není založena nebo zřízena za účelem podnikání, vystavit daňový doklad, a to nejpozději do 15 dnů ode dne uskutečnění zdanitelného plnění nebo plnění osvobozeného od daně s nárokem na odpočet daně a do 15 dnů ode dne přijetí platby, pokud k přijetí platby došlo před uskutečněním zdanitelného plnění. Údaje o dani a základu daně se na daňových dokladech uvádějí v české měně. ...

§ 27 – Uchovávání daňových dokladů

(1) Plátce je povinen uchovávat všechny daňové doklady rozhodné pro stanovení daně nejméně po dobu 10 let od konce zdaňovacího období, ve kterém se uskutečnilo zdanitelné plnění nebo plnění osvobozené od daně s nárokem na odpočet daně, na jím zvoleném místě. Po tuto dobu plátce odpovídá za věrohodnost původu dokladů, neporušitelnost jejich obsahu, jejich čitelnost a na žádost správce daně za umožnění přístupu k nim bez zbytečného odkladu. ... (*další odstavce se týkají převedení na elektronickou podobu a místa uschování*).

§ 28 – Daňový doklad při dodání zboží, převodu nemovitostí nebo poskytnutí služby

(1) Daňovými doklady jsou zejména běžný daňový doklad, zjednodušený daňový doklad, souhrnný daňový doklad, splátkový kalendář, opravný daňový doklad, daňový dobropis nebo daňový vrubopis.

(2) Běžný daňový doklad musí obsahovat

- a) obchodní firmu nebo jméno a příjmení, popřípadě název, dodatek ke jménu a příjmení nebo názvu, sídlo nebo místo podnikání plátce, který uskutečňuje plnění,
- b) daňové identifikační číslo²³⁾ plátce, který uskutečňuje plnění,
- c) obchodní firmu nebo jméno a příjmení, popřípadě název, dodatek ke jménu a příjmení nebo názvu, sídlo nebo místo podnikání osoby, pro kterou se uskutečňuje plnění,
- d) daňové identifikační číslo, pokud je osoba, pro kterou se uskutečňuje plnění, plátcem,
- e) evidenční číslo daňového dokladu,
- f) rozsah a předmět plnění,
- g) datum vystavení daňového dokladu,
- h) datum uskutečnění plnění nebo datum přijetí platby, a to ten den, který nastane dříve,
- i) jednotkovou cenu bez daně, a dále slevu, pokud není obsažena v jednotkové ceně,
- j) základ daně nebo výši platby,
- k) základní nebo sníženou sazbu daně nebo sdělení, že se jedná o plnění osvobozené od daně, a odkaz na příslušné ustanovení tohoto zákona,

1) výši daně uvedenou v korunách a haléřích, popřípadě zaokrouhlenou na desítky haléřů nahoru.

(3) Plátce uskutečňující zdanitelná plnění s úplatou za hotové, prostřednictvím platební karty nebo šekem je povinen na požádání vystavit zjednodušený daňový doklad, a to ihned při uskutečnění zdanitelného plnění nebo přijetí platby, pokud k přijetí dojde před uskutečněním zdanitelného plnění. Zjednodušený daňový doklad může plátce vystavit rovněž za služby, které jsou poskytovány prostřednictvím elektronických prostředků a jejich poskytnutí je podmíněno zaplacením a úplata za tyto služby je prováděna bankovním převodem. Zjednodušený daňový doklad je možno vystavit jen za zdanitelná plnění v ceně obsahující daň celkem nejvýše 10 000 Kč. Zjednodušený daňový doklad nelze vystavit v případě prodeje zboží, které je předmětem spotřební daně z lihu a tabákových výrobků, za jiné než pevné ceny pro konečného spotřebitele. Tímto ustanovením není dotčena možnost vystavení běžného daňového dokladu podle odstavce 2.

(4) Zjednodušený daňový doklad musí obsahovat

- a) obchodní firmu nebo jméno a příjmení, popřípadě název, dodatek ke jménu a příjmení nebo názvu, sídlo nebo místo podnikání

- plátce, který uskutečňuje zdanitelné plnění,
- b) daňové identifikační číslo plátce, který uskutečňuje zdanitelné plnění,
 - c) evidenční číslo daňového dokladu,
 - d) rozsah a předmět plnění,
 - e) datum uskutečnění plnění nebo datum přijetí platby, podle toho, který den nastane dříve,
 - f) základní nebo sníženou sazbu daně,
 - g) částku, kterou plátce získal nebo má získat za uskutečňované plnění celkem. ...

§ 36 – Základ daně

(1) Základem daně je peněžní částka snížená o daň, kterou jako úplatu obdržel nebo má obdržet plátce, za uskutečněné zdanitelné plnění od osoby, pro kterou je zdanitelné plnění uskutečněno, nebo od třetí osoby.

(2) Pokud plátce, který uskutečňuje zdanitelné plnění, přijme platbu před uskutečněním zdanitelného plnění od osoby, pro kterou je zdanitelné plnění uskutečňováno, nebo od třetí osoby, je povinen z této přijaté částky přiznat daň. ...

(3) Základ daně také zahrnuje

- a) clo, dávky nebo poplatky,
- b) spotřební daň,²⁴⁾ pokud zákon nestanoví jinak v § 41,
- c) dotace k ceně,
- d) vedlejší výdaje, které jsou účtovány osobě, pro kterou je uskutečňováno zdanitelné plnění při jeho uskutečnění,
- e) při poskytnutí služby i materiál přímo související s poskytovanou službou,
- f) při dodání staveb i stavební a montážní práce spojené s výstavbou, rekonstrukcí, modernizací a opravami, konstrukce, materiál, stroje a zařízení, které se do stavby jako jejich součást montážními a stavebními pracemi zabudují nebo zamontují.

(4) Za vedlejší výdaje se považují zejména náklady na balení, přepravu, pojištění a provize.

(5) Základ daně nezahrnuje

- a) částku obdrženou plátcem od osoby, pro kterou se uskutečnilo zdanitelné plnění, na úhradu výdajů, u kterých nebyl uplatněn nárok na odpočet daně, a to maximálně do výše úhrady,
- b) slevu z ceny, pokud je poskytnuta k datu uskutečnění zdanitelného plnění.

(6) Základem daně je cena zjištěná podle zvláštního právního předpisu,²⁵⁾ která je považována za cenu včetně daně, pokud jde

- a) o přijetí úplaty za zdanitelné plnění, která není vyjádřena v penězích,
- b) o použití hmotného majetku nebo poskytnutí služby pro účely nesouvisející s uskutečňováním ekonomických činností plátce podle § 13 odst. 4 písm. a) a § 14 odst. 3 písm. a),
- c) o použití majetku vytvořeného vlastní činností pro účely, kdy nemá plátce nárok na odpočet daně podle § 13 odst. 4 písm. b) a § 14 odst. 3 písm. b),
- d) o použití motorového vozidla, u kterého byl uplatněn nárok na odpočet daně pro přestavbu podle § 13 odst. 4 písm. g), jehož výsledkem je osobní automobil, u něhož není nárok na odpočet daně podle § 75 odst. 2 po přestavbě,
- e) o vydání vypořádacího podílu nebo podílu na likvidačním zůstatku podle § 13 odst. 4 písm. c) a § 14 odst. 3 písm. c),
- f) o pořízení obchodního majetku při jeho přemístění z jiného členského státu podle § 16 odst. 5, nebo

g) o bezúplatné přenechání majetku a vydání podílu na majetku podle § 13 odst. 4 písm. d) a e) a § 14 odst. 3 písm. d) a e).

(7) Pokud se za uskutečněná plnění stanoví celková cena nebo hodnota, která zahrnuje dodání zboží, převod nemovitosti nebo poskytnutí služby s různými sazbami daně, popřípadě osvobozená od daně, základ daně se pro jednotlivá zdanitelná plnění stanoví v poměrné výši odpovídající poměru cen zjištěných podle zvláštního právního předpisu²⁵⁾ jednotlivých plnění k celkovému součtu těchto zjištěných cen. Tato celková cena nebo hodnota se považuje za částku obsahující daň.

(8) Pokud je při oceňování majetku vyžadován posudek více znalců, použije se pro zjištění poměru cen cena z posudku, v němž je cena nejvyšší, která se považuje za cenu obsahující daň. ...

²⁵⁾ Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), ve znění zákona č. 121/2000 Sb.

§ 37 – Výpočet daně při dodání zboží, převodu nemovitostí a poskytnutí služby

Daň se vypočítá jako součin

- a) základu daně a koeficientu, který se vypočítá jako podíl, v jehož čitateli je výše sazby daně a ve jmenovateli číslo 100, vypočtená daň se zaokrouhlí na desítky haléřů nahoru nebo se uvede v haléřích; cena včetně daně se pro účely tohoto zákona dopočte jako součet základu daně a vypočtené daně po případném zaokrouhlení,
- b) peněžní částky podle § 36 odst. 1 nebo ceny zjištěné podle § 36 odst. 6 a koeficientu, který se vypočítá jako podíl, v jehož čitateli je příslušná výše sazby daně a ve jmenovateli součet čísla 100 a příslušné výše sazby, vypočtený koeficient se zaokrouhlí na čtyři desetinná místa, vypočtená daň se zaokrouhlí na desítky haléřů nahoru nebo se uvede v haléřích; cena bez daně se pro účely tohoto zákona dopočte jako rozdíl částky za zdanitelné plnění a vypočtené daně po případném zaokrouhlení.

§ 47 – Sazby daně u zdanitelného plnění

(1) U zdanitelného plnění se uplatňuje

- a) základní sazba daně ve výši 19 %, nebo
- b) snížená sazba daně ve výši 5 %.

(2) U zboží se uplatňuje základní sazba. U zboží uvedeného v příloze č. 1, tepla a chladu se uplatňuje snížená sazba.

(3) U služeb se uplatňuje základní sazba. U služeb uvedených v příloze č. 2 se uplatňuje snížená sazba.

(4) U převodu nemovitosti se uplatňuje základní sazba, pokud zákon nestanoví jinak.

(5) U dodání stavby včetně nedokončené stavby, stavebních a montážních prací spojených s jejich výstavbou, rekonstrukcí, modernizací a opravami včetně konstrukcí, materiálů, strojů a zařízení, které se do stavby jako jejich součást montážními a stavebními pracemi zabudují nebo zamontují, se uplatní základní sazba daně, pokud zákon nestanoví jinak. ...

§ 48 – Sazby daně u bytové výstavby

(1) U převodu bytového domu, rodinného domu a bytu se uplatní snížená sazba daně, pokud zákon nestanoví jinak v § 56.

(2) U dodání bytového domu, rodinného domu a bytu jako součástí těchto domů, a to i nedokončených, včetně stavebních

a montážních prací spojených s jejich výstavbou, rekonstrukcí, modernizací a opravami včetně konstrukcí, materiálů, strojů a zařízení, které se do nich jako jejich součást montážními a stavebními pracemi zabudují nebo zamontují, se uplatní snížená sazba daně.

(3) Bytovým domem je stavba pro bydlení, v níž z úhrnu podlahových ploch všech jejích místností a prostorů připadá víc než polovina na byty. Rodinný dům je stavba pro bydlení, v níž je více než polovina podlahové plochy místností a prostorů určena pro bydlení. Rodinný dům může mít nejvýše tři samostatné byty, nejvýše dvě nadzemní podlaží a jedno podzemní podlaží a podkroví. Bytem je místnost nebo soubor místností, které jsou podle rozhodnutí stavebního úřadu určeny k bydlení, včetně podílu na společných částech domu podle zvláštního právního předpisu.²⁷⁾

²⁷⁾ Zákon č. 72/1994 Sb., kterým se upravují některé spoluvlastnické vztahy k budovám a některé vlastnické vztahy k bytům a nebytovým prostorům a doplňují některé zákony (zákon o vlastnictví bytů), ve znění pozdějších předpisů.

§ 51 – Plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně

(1) Při splnění podmínek stanovených v § 52 až 62 jsou od daně bez nároku na odpočet daně osvobozena tato plnění:

- a) poštovní služby (§ 52),
- b) provozování rozhlasového a televizního vysílání (§ 53),
- c) finanční činnosti (§ 54),
- d) pojišťovací činnosti (§ 55),
- e) převod a nájem pozemků, staveb, bytů a nebytových prostor, nájem dalších zařízení (§ 56),
- f) výchova a vzdělávání (§ 57),
- g) zdravotnické služby a zboží (§ 58),
- h) sociální pomoc (§ 59),
- i) provozování loterií a jiných podobných her (§ 60), ...
- j) provozování loterií a jiných podobných her (§ 60), (?)
- k) ostatní plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně (§ 61),

1) dodání zboží, které bylo použito pro plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně, a zboží, u něhož nemá plátec nárok na odpočet daně (§ 62 – *poskytnutí služeb jako protihodnoty členskému příspěvku pro vlastní členy politických stran a hnutí, církví a náboženských společností, občanských sdružení včetně odborových organizací, profesních komor ... , dále se netýká zalců*)

(2) U plnění, která jsou osvobozena od daně bez nároku na odpočet daně, vzniká povinnost přiznat uskutečnění tohoto plnění ke dni jeho uskutečnění nebo ke dni přijetí platby, a to k tomu dni, který nastane dříve. Plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně je plátec povinen uvést do daňového přiznání za zdaňovací období, ve kterém vznikla povinnost přiznat toto plnění.

§ 56 – Převod a nájem pozemků, staveb, bytů a nebytových prostor, nájem dalších zařízení

(1) Převod staveb, bytů a nebytových prostor je osvobozen od daně po uplynutí tří let od nabytí nebo kolaudace. U fyzické osoby se za nabytí pozemků a staveb považuje den jejich převedení do jejího obchodního majetku. ... (*dále finanční pronájem, převod pozemků, nájem ...*)

§ 94 – Plátcí

(1) Osoba povinná k dani, která má sídlo, místo podnikání nebo provozovnu v tuzemsku, jejíž obrat za 12 kalendářních měsíců přesáhne částku uvedenou v § 6, se stává plátcem od prvního dne třetího měsíce následujícího po měsíci, ve kterém překročila stanovený obrat. Pokud nesplní registrační povinnost, stává se plátcem dnem účinnosti registrace uvedeným na osvědčení o registraci.

(2) Osoby ..., které uskutečňují zdanitelná plnění na základě smlouvy o sdružení¹⁰⁾ nebo jiné obdobné smlouvy, jejichž individuální obrat nepřekročí částku podle § 6, ale celkový obrat těchto osob v rámci sdružení i mimo něj překročí částku uvedenou v § 6, se stávají plátcí dnem účinnosti uvedeným na osvědčení o registraci. ...

§ 95 – Registrace plátce

(1) Osoba povinná k dani se sídlem, místem podnikání nebo provozovnou v tuzemsku, jejíž obrat překročil částku uvedenou v § 6, je povinna podat přihlášku k registraci do 15 dnů po skončení kalendářního měsíce, ve kterém překročila stanovený limit. ...

§ 99 – Zdaňovací období

(1) Zdaňovacím obdobím je kalendářní čtvrtletí, pokud obrat plátce za předcházející kalendářní rok nedosáhl 10 000 000 Kč.

(2) Pokud obrat plátce za předcházející kalendářní rok dosáhl 10 000 000 Kč, je zdaňovacím obdobím kalendářní měsíc. ...

§ 106 – Zrušení registrace

(1) O zrušení registrace může plátec požádat nejdříve po uplynutí jednoho roku od data účinnosti uvedeného na osvědčení o registraci, pokud jeho obrat nepřesáhl za nejbližších předcházejících 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců částku 1 000 000 Kč. ...

§ 111 – Přejícná ustanovení

- ...
6. Osvědčení o registraci, která byla vydána přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, zůstávají v platnosti. Daňová identifikační čísla přidělená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona zaregistrovaným daňovým subjektům se mění tak, že první tři číslice a pomlčka se nahrazují kódem „CZ“. Daňový subjekt je povinen uvádět takto změněné daňové identifikační číslo. Na žádost daňového subjektu správce daně vyznačí změnu daňového identifikačního čísla v osvědčení o registraci.
 7. Pro stanovení výše obratu uvedeného v § 6 tohoto zákona se pro účely registrace nepřihlíží k obratu dosaženému před účinností tohoto zákona. ...
 20. U převodu nemovitostí, u kterého dojde k právním účinkům vkladu do 30. dubna 2004, se použijí dosavadní právní předpisy.

Příloha č. 2 k zákonu č. 235/2004 Sb. – Seznam služeb podléhajících snížené sazbě

- Průmyslové služby a práce na zdravotnických prostředcích-přístrojích a zařízeních včetně zdravotnických prostředků – ortopedických pomůcek, zařazené v SKP 33.
- Opravy zdravotnických prostředků–invalidních vozíků, zařazené v SKP 35.43.92.
- Shromažďování, úprava a rozvod vody zařazené v SKP 41, odvádění a čištění odpadních vod a ostatní služby zařazené v SKP 90.01
- Pozemní hromadná pravidelná doprava cestujících, jejich zavazadel a dopravních prostředků zařazená v SKP 60, která zahrnuje osobní železniční a silniční dopravu, ostatní pozemní osobní dopravu, podzemní dopravu a dopravu lanovými drahami včetně dopravy visutými lanovkami.
- Vodní hromadná pravidelná doprava cestujících a jejich zavazadel zařazená v SKP 61, které zahrnuje osobní lodní dopravu cestujících a jejich zavazadel.
- Letecká hromadná pravidelná doprava cestujících a jejich zavazadel zařazená v SKP 62, která zahrnuje osobní leteckou přepravu cestujících a jejich zavazadel.
- Zdravotní péče, zařazená v SKP 85.1, pokud není osvobozena od daně podle § 58.
- Sociální péče, zařazená v SKP 85.32, pokud není osvobozena od daně podle § 59.
- Ex – Úklidové práce prováděné v domácnostech, zařazené v SKP 74.70.12 a 74.70.13.
- Domácí péče o děti, staré, nemocné a zdravotně postižené občany zařazené v SKP 85.3 nebo 95.0
- Kulturní činnosti zařazené v SKP 92, které zahrnují vstupné na výstavy, koncerty, filmová, divadelní a jiná kulturní a zábavná představení, poplatky za vysílání rozhlasu a televize, umělecké a ostatní zábavné služby zařazené v SKP 92.3, které zahrnují činnosti spisovatelů, skladatelů, malířů, sochařů, herců, interpretů estrádních, kabaretních a podobných samostatných umělců
- Pohřebnictví a související služby, zařazené v SKP 93.03, které zahrnují provoz pohřebních ústavů, hřbitovů a krematorií.

Pro uplatnění daně se používá Standardní klasifikace produkce platná k 1. lednu 2003. ...

Vysoké učení technické v Brně ředitel Ústavu soudního inženýrství

Prof. Ing. Albert Bradáč, DrSc.

Vážený pan
JUDr. Karel Čermák
ministr spravedlnosti
Praha

Váš dopis
sine

Naše značka
43/61000/2004-B

Brno
1. 6. 2004

Věc: problematika DPH u znalecké činnosti

Vážený pane ministře,
na základě našeho jednání dne 19. 1. 2004 dovoluji si navrhnout následující řešení problematiky DPH u znalecké činnosti, když tato problematika byla již velmi operativně 3. 3. 2004 vyhláškou č. 110/2004 Sb. vyřešena u advokátů a notářů.

Na rozdíl od advokátů a notářů je znalec přibírán nejen soudem v občanském soudním řízení, ale také například orgány činnými v trestním řízení, v řízení správním, při činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu a dle znění § 175 tr. zákona může být přibrán i vyšetřovací komisí PS PČR. Znalecký posudek je vyžadován i při řízení daňovém, kdy posudek podle zákona objednává občan a předkládá jej správci daně. Nepominutelnou skupinou jsou také znalecké posudky o ceně majetku v řízení podle obchodního zákoníku.

Podle našeho názoru znalecká činnost by neměla být zdanitelným plněním, poněvadž pro toto nespňuje základní podmínky podle zákona o DPH č. 235/2004 Sb.

Po projednání se členy Asociace znalců a odhadců ČR a členy EVU – Evropské společnosti pro výzkum a analýzu dopravních nehod – Národní skupiny v ČR navrhujeme proto řešení, spočívající v jednoduché novelizaci vyhlášky č. 37/1967 Sb.; vzhledem ke společné právní úpravě pro znalce s tlumočníky navrhujeme znění pro obě činnosti:

V Y H L Á Š K A ze dne *

kerou se mění vyhláška č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění vyhlášky č. 11/1985 Sb., vyhlášky č. 184/1990 Sb., vyhlášky č. 77/1993 Sb. a vyhlášky č. 432/2002 Sb.

Ministerstvo spravedlnosti stanoví podle § 26 zákona č. 36/1997 Sb.:

Čl. I

Ve vyhlášce č. 37/1967 Sb., se za § 29 vkládá nový § 29a, který zní:

„§ 29a

(1) Je-li k provedení znaleckého (tlumočnického) úkonu v řízení před státními orgány a orgány, na které přešly úkoly státních orgánů přibrán znalec (tlumočník), který je ke dni provedení a vyúčtování úkonu plátcem daně z přidané hodnoty, pak tento úkon není pro účely zákona o dani z přidané hodnoty zdanitelným plněním.

(2) Ustanovení prvního odstavce platí i tehdy, když znalecký

posudek (tlumočnický úkon) je vyžádán občanem v případech, kdy je předloženo znalecké posudku (provedení tlumočnického úkonu) požadováno zvláštním zákonem.“

Čl. III

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem jejího vyhlášení.

Ministr:

JUDr. Čermák v.r.

Podle našeho názoru, podpořeného řadou odborníků je předložený návrh v souladu se zněním zákona o DPH, i když pracovníci Ministerstva financí, s odvoláváním se na EU, nejsou stejného názoru. V daném případě je ale podle zákona o DPH rozhodující, že činnost znalců a tlumočnicků není činností podle živnostenského zákona ani podle obchodního zákoníku (zejména v řízení před státními orgány není vykonávána za účelem zisku), ale je činností podle zvláštního zákona č. 36/1967 Sb., týkajícího se pouze znalců a tlumočnicků, což v jiných zemích EU zřejmě není dáno.

Pokud by uvedený postup přes naše argumenty nebyl možný, navrhujeme pro jistotu alternativně následující znění novely (analogické s advokáty a notáři):

V Y H L Á Š K A ze dne *

kerou se mění vyhláška č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění vyhlášky č. 11/1985 Sb., vyhlášky č. 184/1990 Sb., vyhlášky č. 77/1993 Sb. a vyhlášky č. 432/2002 Sb.

Ministerstvo spravedlnosti stanoví podle § 26 zákona č. 36/1997 Sb.:

Čl. I

Ve vyhlášce č. 37/1967 Sb., se za § 29 vkládá nový § 29a, který zní:

„§ 29a

(1) Je-li k provedení znaleckého úkonu v řízení před státními orgány a orgány, na které přešly úkoly státních orgánů přibrán znalec, který je ke dni provedení a vyúčtování úkonu plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna o částku odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je znalec povinen z odměny určené podle této vyhlášky odvést podle zvláštního právního předpisu.**)

Odměňování znalecké činnosti

(2) Znalec podle odstavce 1 je povinen předložit soudu osvědčení o registraci plátce daně z přidané hodnoty, vydané příslušným správcem daně.**)

(3) Ustanovení prvního odstavce platí i tehdy, když znalecký posudek (tlumočnický úkon) je vyžádán občanem v případech, kdy je předložení znaleckého posudku (provedení tlumočnického úkonu) požadováno zvláštním zákonem.“

Čl. III

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem jejího vyhlášení.

Ministr:

JUDr. Čermák v.r.

**) Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

***) Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků.

Věřím, vážený pane ministře, že problematika DPH u znalců a tlumočnicků bude ministerstvem velmi brzy vyřešena. V případě potřeby jsme samozřejmě připraveni spolupracovat.

S pozdravem

Prof. Ing. Albert Bradáč, DrSc.

KOMORA SOUDNÍCH TLUMOČNÍKŮ ČESKÉ REPUBLIKY

nám. W. Churchilla 2, 130 00 Praha 3

Vážený pan

Ministr spravedlnosti

JUDr. Karel Č e r m á k

Ministerstvo spravedlnosti České republiky

Vyšehradská 424/16

120 00 P r a h a 2

V Praze dne 7. června 2004

Vážený pane ministře,

dovoluji, abychom se na Vás jakožto zástupci profesního sdružení soudních tlumočnicků obrátili s žádostí o pomoc při řešení vzniklé situace ohledně uplatňování daně z přidané hodnoty u soudních znalců a tlumočnicků.

Absence jasného definování postavení činnosti soudních znalců a soudních tlumočnicků jak v původním zákonu č. 36 z roku 1967, tak v návrhu nového zákona vedla jednoznačně k tomu, že soudně znalecká a tlumočnická činnost byla Ministerstvem financí zařazena mezi činnosti uskutečňované podle zvláštních právních předpisů se všemi důsledky.

Dle **výkladu Ministerstva financí ze dne 1. 3. 2004** „... stanoví zákon o DPH v § 14 odst. 4, že jestliže úhrada za zdanitelné plnění není považována za cenu podle zákona o cenách, je základem daně úhrada za zdanitelné plnění. Jestliže je úhradou odměna stanovená vyhláškou Ministerstva spravedlnosti, což je konečná částka, která může být změněna zase jen vyhláškou nebo zákonem, je plátce daně povinen odvést daň z přidané hodnoty z této odměny a daň se vypočítá podle § 17 odst. 3 zákona o DPH.“

Což znamená, že odměna se znalci/tlumočnickovi zkrátí o DPH, v současné době tedy o 19 %, kterou odvede do státního rozpočtu.

Velkým překvapením pro nás pak byla **Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 110 ze dne 3. 3. 2004**, kdy se výlučně advokátům a notářům umožňuje jejich „... odměnu zvyšovat o částku odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je advokát nebo notář

povinen z odměny určené podle vyhlášky odvést podle zvláštního právního předpisu.“

Tuto právní úpravu obsahuje zákon č. 237/2004 Sb., který mění v souvislosti s přijetím nového zákona o DPH některé zákony, a to zákon č. 358/1992 Sb. o **notářích**, zákon č. 85/1996 Sb. o **advokacii**, zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, zákon č. 150/2002 Sb. soudní řád správní a zákon č. 141/1961 trestní řád. Ve všech případech se týká pouze **advokátů, notářů příp. patentových zástupců**.

Je skutečně velmi zvláštní, že se problematika DPH řeší polovičatě a nevyhnutelně nabýváme dojem, že se Ministerstvo spravedlnosti zajímá pouze o profese advokátů a notářů a naopak problémy soudních znalců a tlumočnicků jsou „obtěžujícím“ přívažkem.

Navíc zrovna tam, kde jsou odměny nejnižší – u soudních znalců a tlumočnicků, se budou ještě krátit o odváděnou DPH.

Žádáme Vás, vážený pane ministře, abyste se osobně zasadil o společné jednání mezi oběma dotčenými ministerstvy – spravedlnosti a financí, kdy by se konečně dohodlo a vyjasnilo jak postavení soudních znalců a tlumočnicků, tak problematika DPH.

Děkujeme Vám za pochopení.

Ing. Ema Kondysková

předsedkyně představenstva

Komory soudních tlumočnicků České republiky